

Îngrijorările privind cele mai recente evoluții în problema libertății întrunirilor pașnice din Republica Moldova

Declarația Asociației Promo-LEX la
Reuniunea de punere în aplicare a dimensiunii umane 2018

În anul 2008 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat o lege privind organizarea și desfășurarea întrunirilor, care a creat un mediu liberal funcțional pentru exercitarea dreptului la întruniri pașnice. În pofida temerilor autorităților locale și poliției, noua lege a creat unul din cele mai bune medii din regiune pentru exercitarea libertății întrunirilor pașnice.

După o perioadă în care poliția și administrația publică locală s-au adaptat la noua lege, Republica Moldova a trecut prin evenimentele din aprilie 2009. În timpul acestor evenimente, după un protest violent, clădirile Parlamentului și Președinției Republicii Moldova au fost vandalizate. Intervenind cu întârziere, poliția a adoptat măsuri de reprimare împotriva manifestațiilor pașnici, în care cel puțin o persoană a decedat și câteva sute au fost încarcerate și torturate.

Începând cu anul 2009, mediul libertății de întrunire s-a îmbunătățit constant. Atât autoritățile, cât și organizatorii au ajuns să-și cunoască mai bine drepturile și atribuțiile pe care le au în timpul întrunirilor pașnice.

- *Un exemplu pozitiv este faptul că, la 19 aprilie 2018, poliția din Republica Moldova a reușit pentru prima dată să asigure desfășurarea în întregime, fără întreruperi, a paradei anuale LGBT Pride. În acest scop a fost dislocat un număr mare de cadre din organele de aplicare a legii, iar traficul și accesul publicului au fost blocate timp de câteva ore pe o distanță de 10 cvartale. Organizatorii s-au plâns că măsurile de protecție excesive s-au transformat în nemulțumire din partea populației afectate neimplicate față de parada LGBT Pride.*

O serie de evenimente negative recente au creat îngrijorări privind respectarea libertății întrunirilor pașnice în Republica Moldova.

- *În timpul protestelor pașnice împotriva invalidării rezultatului alegerilor locale din mun. Chișinău din iunie 2018, organele de aplicare a legii au luat măsuri disproporționate, dislocând un număr mare (mii de polițiști la adunările din 24 iunie și 1 iulie 2018) de polițiști bine echipați împotriva manifestațiilor pașnici și închizând traficul pe zone întinse (la distanță de 4 cvartale în 25 iunie 2018 și 15 cvartale în 26 iunie 2018) în apropierea locurilor unde erau organizate mici întruniri pașnice (aproximativ 1000 de persoane în primul caz și 100 în celălalt).*

- *La 27 august 2018, cu ocazia Zilei Independenței Republicii Moldova, poliția a oprit în mod ilegal protestul pașnic anti-guvern al grupului civic Occupy Guguță. De asemenea, poliția a confiscat de la participanți materialele acestora care erau folosite în timpul adunării (pancarte, instalații și alte obiecte personale). Pentru aceasta, organele de aplicare a legii au desfășurat peste o sută de polițiști bine echipați împotriva unei duzini de manifestați pașnici. Până la acea dată organizatorii au respectat toate procedurile necesare în mod legal și protestau pașnic de peste două luni.*
- *La 27 august 2018 poliția a apelat la forță în mod disproporționat pentru a evacua o altă întrunire pașnică anti-guvern, organizată de Mișcarea de Rezistență Națională „ACUM”. Deși evacuarea s-a făcut pe bază legală, modul în care au acționat organele de aplicare a legii a fost excesiv. Poliția a dislocat sute de polițiști bine echipați împotriva a 70 de manifestați pașnici.*
- *La 1 septembrie 2018, în timpul unei întruniri pașnice a organizației „Acțiunea 2012”, care militează pentru reunificarea Republicii Moldova cu România, poliția a dislocat forțe speciale (Brigada „Fulger”) dotate cu arme de foc (M16), a deconectat iluminatul pe timp de noapte la locul întrunirii din centrul municipiului Chișinău și a întârziat în mod nejustificat plecarea participanților până seara târziu (aproximativ la ora 24:00). Poliția și-a motivat acțiunile prin verificarea autobuzelor participanților pentru a găsi eventuale substanțe explozive. La întrunire au participat câteva sute de persoane, printre care mulți copii și un membru al Parlamentului României.*

Suntem îngrijorați de ultimele acțiuni ale organelor de aplicare a legii. *Toate aceste măsuri au zdruncinat mediul întrunirilor pașnice din Republica Moldova și încrederea societății civile în bunele intenții ale autorităților publice.*

Noi le privim ca semnale de amenințare a libertății de întrunire, declanșate cu sau fără intenție în contextul unei confruntări politice deschise în țară, având în vedere alegerile legislative care urmează.

Considerăm că poliția din Republica Moldova este expusă riscului de reactivare a unor practici care se bazează masiv pe folosirea forței. Aceasta ar putea duce la încălcarea sistematică a libertății de întrunire și la blocarea reformei poliției, începută cu câțiva ani în urmă.

Recomandăm ca asistența internațională pentru consolidarea capacităților, oferită poliției din Republica Moldova, să se axeze mai mult pe îmbunătățirea instrumentelor, competențelor și atitudinilor care au la bază abordarea drepturilor omului.

De asemenea, facem apel la comunitatea internațională să urmărească mai atent evoluția situației libertății de întrunire în Republica Moldova.